

Turecká ekonomika je před klíčovými volbami na křižovatce

NI [nationalinterest.org/feature/turkey's-economy-crossroads-ahead-key-elections-206207](https://nationalinterest.org/feature/turkey-s-economy-crossroads-ahead-key-elections-206207)

15. února 2023

6. února zasáhlo jižní města Turecka zemětřesení o síle 7,8 stupně. Tisíce budov, životně důležitých dálnic a letišť se zhroutily. Podle nejnovějších údajů bylo zabito více než 30 000 tureckých občanů, přičemž byly přímo zasaženy miliony lidí.

Přestože je Turecko velmi náchylné na zemětřesení, Erdoganova vláda čelí tvrdé kritice kvůli nedostatečné reakci vlády. Centralizovaná byrokracie brání mobilitě mnoha nevládních organizací a dobrovolnických sdružení, čímž nepřímo zvyšuje ztráty.

Zemětřesení nemohlo přijít v horší dobu. Turecká ekonomika je již ve špatném stavu a současná katastrofa dále komplikuje ekonomickou a politickou situaci v zemi. V tuto chvíli nemůžeme znát očekávané náklady na úsilí o rekonstrukci, ale zemětřesení v Izmitu (1999), které bylo méně destruktivní, stálo přibližně 17 miliard dolarů, tedy přibližně 1 procento tehdejšího HDP.

Když turečtí voliči v červnu zamíří k volebním urnám – za předpokladu, že volby nebudou kvůli zemětřesení odloženy – k prvním celostátním volbám od roku 2018, budou mít za úkol potvrdit nebo napravit rozsáhlou hospodářskou politiku prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana za posledních deset let.

Turecká ekonomika je anomálií, a to i na pozadí globálních ekonomických otřesů. Od té doby, co země v červnu 2020 zrušila blokování COVID-19, zavedla vládnoucí Strana spravedlnosti a rozvoje (AKP) rozsáhlé ekonomické reformy s cílem stimulovat růst za každou cenu.

To vedlo k silným ekonomickým ukazatelům, včetně 11procentního hospodářského růstu v roce 2021, růstu za devět čtvrtletí během globální recese, který překonal mnoho zemí G-20 a OECD, a očekávaného 5procentního růstu v loňském roce, což z něj činí jeden z nejrychlejších na světě. - rostoucí ekonomiky.

Za tu dobu Turecko také prokázalo, že hospodářský růst nemusí nutně vést k prosperitě. Miliony tureckých občanů byly touto politikou zraněny, což vedlo k vážnému oslabení liry a nekontrolované inflaci, zbídačené střední třídě a prudkému poklesu spotřebitelské důvěry. Tyto okolnosti způsobily bankrot mnoha malých podniků a vedly k tomu, že turecké dluhopisy dosáhly mezi zahraničními investory statusu „junk“.

Ještě před dvěma lety se 1 dolar rovnal přibližně sedmi tureckým lirám. Dnes, s posilujícím dolarem a slábnoucí lirou, se tento konverzní kurz blíží 1:19, což nepříznivě ovlivňuje kupní sílu.

Turecká hospodářská „rostoucí vlna“ nechala drtivou většinu populace pod vodou. Tito lidé nyní rozhodnou, zda současná politika zůstane zachována, nebo zda je zapotřebí nová cesta vpřed.

Navzdory nedávným ekonomickým překážkám má Turecko stále potenciál stát se regionální a globální ekonomickou silou. S populací 84 milionů lidí a silným zpracovatelským průmyslem je Turecko globálním lídrem v oblasti spotřebního zboží, dopravních zařízení, elektroniky a zemědělských produktů.

Aby Erdoganova administrativa – nebo jeho nástupce – využila svůj plný potenciál, musí přijmout širší definici ekonomického úspěchu.

Chlazení přehřáté ekonomiky

V říjnu 2022 dosáhla nekontrolovaná inflace v Turecku 85,5 procenta meziročně, což je sedmé nejvyšší místo mezi všemi národy na světě, vedle nízkopříjmových, nerozvinutých zemí jako Zimbabwe, Libanon a Venezuela a sankcionovaných ekonomik, jako je Írán. .

I když v prosinci klesla na 64 procent, míra inflace v Turecku je stále téměř desetkrát vyšší než v předních západních ekonomikách.

Zvyšování úrokových sazeb je běžně používanou taktikou centrálních bank k ochlazení horkých ekonomik. Erdogan však zastává neortodoxní ekonomické přesvědčení, že vysoké úrokové sazby generují vysokou inflaci a tlačí na nižší úrokové sazby, aby udržely vysokou ekonomickou aktivitu výměnou za lidovou podporu. Aby si udržel kontrolu nad měnovou politikou, vystřídal během posledních sedmi let čtyřikrát guvernéra turecké centrální banky.

Loni na podzim Erdogan vyzval centrální banku, aby převedla úrokové sazby na jednociferné hodnoty, aby uzavřela rok 2022. Toto čtvrté snížení sazeb po sobě posunulo Turecko do stavu, který Bloomberg popsal jako „extrémní odlehlý stav“, v době, kdy většina centrálních bank byla jestřábí. na úrok.

Erdoganova intervenční měnová politika kromě toho, že vede k inflaci, ohrožuje nezávislost turecké centrální banky a vede k dramatickému poklesu důvěry domácích spotřebitelů a zahraničních investorů.

Zkombinujte to s rozsáhlými průmyslovými stávkami a občanskými nepokoji, vykucháním střední třídy v zemi a 55procentním zvýšením minimální mzdy – což by podle očekávání dále podpořilo inflaci a rozdrtilo malé podniky – a Turecko se navzdory tomu blíží hyperinflační spirále. jeho ekonomický růst.

Prémie na CDS v Turecku, domnělé ukazatele rizika země, přesáhly v červenci 2022 900 , což je nejvíce od roku 2003 . To znamená, že země je vystavena vysokému riziku selhání.

Volební efekt na intervenční ekonomiku

Turecko má silnou demokratickou tradici, přesto se v posledních letech objevily obavy ohledně transparentnosti a odpovědnosti demokratických institucí země.

Turecké volby v roce 2023 tak mnozí považují za přelomový okamžik, za volbu mezi institucionalizací konkurenční autoritářské vlády nebo návratem k demokratizaci.

Erdogan naznačil, že hodlá držet kurz vysokého růstu na úkor zkrocení inflace. Špatné řízení ekonomiky je hlavním zdrojem všeobecné nespokojenosti s Erdoganem a AKP.

Stagflaci mohou voliči tolerovat, pokud jiné politické problémy převažují nad ekonomikou. V nedávných volbách voliči ocenili přístup AKP k národní bezpečnosti a boji proti terorismu kvůli ekonomickému oslabení. Před nedávným zemětřesením byla mezi pravděpodobnými voliči nejdůležitějším problémem slabost turecké ekonomiky. Nyní se ale zdá, že zemětřesení zůstane hlavním tématem politické agendy během příštího roku s nevyvratitelnými ekonomickými důsledky.

Přesto Erdogana nelze podceňovat, a to díky jeho pevné kontrole nad státem.

Současný prezidentský systém – posun od parlamentního systému před ním – byl schválen v národním referendu v roce 2017. Od svého znovuzvolení v roce 2018 Erdogan upevnil moc nad všemi institucemi, včetně soudnictví, a odstranil demokratické brzdy a rovnováhy.

Podle mnoha mezinárodních hlídacích psů Erdogan přijal jasné známky autoritářství, včetně nepotismu, klientelismu a nedostatku vládní odpovědnosti. Kdokoli se vnitřně vyjádřil proti Erdoganovi, byl nahrazen loajálním ano.

Květnové vítězství AKP, které se zdá pravděpodobné, poslouží jako vládnoucí mandát pro tyto politiky, navzdory jejich neudržitelnému vývoji. To pravděpodobně povede ke zvýšenému intervencionismu a státnímu řízení, protože se situace vymkne kontrole.

Na základě poznatků z Erdoganových činů a rétoriky by Turecko mohlo zaznamenat zhoršení ekonomických vazeb s Evropskou unií a Mezinárodním měnovým fondem, což by vedlo ke snížení přímých zahraničních investic Západu (FDI) a výpůjční kapacity.

Erdogan však prokázal pragmatický přístup k nahrazení vlivu západní ekonomické podpory, včetně posílení vazeb s někdejšími regionálními rivaly Saúdskou Arábií a Spojenými arabskými emiráty.

Na turecký obrat ještě není pozdě

Na druhé straně hlasování opoziční aliance shromáždila některé z předních světových ekonomických mozků, aby poskytla alternativní vizi ekonomického úspěchu. Patří mezi ně světově uznávaní ekonomové jako Daron Acemoglu, profesor Wharton Bilge Yilmaz a bývalý ministr hospodářství AKP a bývalý spojenec Erdogana Ali Babacan.

Pokud tito technokrati dokážou dosáhnout konsensu, mohli by převrátit volby a pomoci obnovit důvěru zahraničních investorů a mezinárodních dárců.

Pro novou vládu bude náročné upřednostnit dlouhodobé ekonomické zdraví Turecka s krátkodobou, nutnou bolestí. Bez institucionální revize, která získá širokou domácí i mezinárodní podporu, není cesty vpřed.

Návrat ke konvenčním hospodářským politikám také znamená odhalit část umělého hospodářského růstu za posledních několik let.

Tureckému hospodářství by také prospěl návrat k jeho demokratizačnímu procesu. Transparentnější a odpovědnější vláda by vytvořila předvídatelnější a stabilnější podnikatelské prostředí, čímž by podpořila podnikání, investice a růst v zemi.

Přijetí kapitalismu zainteresovaných stran k poražení nerovnosti příjmů

V nové turecké ekonomice musí každý mít místo u stolu – model běžně označovaný jako kapitalismus stakeholderů. Každý, včetně investorů, majitelů podniků, pracovníků, zákazníků a široké veřejnosti, by měl zažít dlouhodobý ekonomický zisk z růstu.

Špatná tvorba politik a řízení vedly k současnému paradigmatu, které s sebou vzalo velkou část ekonomiky. Některá odvětví však vykazují odolnost vůči ekonomickým protivětrům.

Turecké technologické startupy Getir, Peak Games a Insider nedávno přilákaly investice od předních společností rizikového kapitálu. Rozvoj založený na technologiích je pro budoucnost Turecka důležitější, protože zajišťuje významnou zaměstnanost a růst mezd.

Pokud vítěz příštích voleb přijme logické ekonomické řízení, Turecko se může stát předvídatelnějším místem pro přímé zahraniční investice a investice všeho druhu. Pokud se stávající politika změní, startupy budou mít lepší přístup ke kapitálu, který mohou využít k růstu v Turecku. Pokud však současné trendy zůstanou stejné, pak tyto startupy odejdou a využijí příležitosti k ekonomické prosperitě s nimi. Je to opravdu tak jednoduché.

Současná vláda nese obrovskou odpovědnost za nedávné ekonomické ztráty, včetně zemětřesení. Koneckonců, zemětřesné daně jsou vybírány v Turecku a určeny na pomoc při katastrofách. V posledních

letech však byla velká část těchto prostředků přesměrována do infrastrukturních projektů, jako jsou dálnice a letiště.

Stejně tak by pro jakoukoli vládu bylo těžké koordinovat úsilí o pomoc po tak velké katastrofě, jako je ta, která postihla Turecko. Současná vláda však podnikla řadu nerozumných a nesprávných kroků, včetně zákazu sociálních sítí.